

Motion till riksdagen 2020/21:173

av **Christina Høj Larsen m.fl. (V)**

Gemensamt ansvar för nyanländas boende och etablering

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	2
1 Inledning.....	2
2 En arbetsmarknad för alla.....	2
3 Etableringsprogrammet	3
3.1 Brister och svagheter i etableringsprogrammet	4
3.2 Utred etableringsprogrammet	6
4 Bosättningslagen.....	7
4.1 Utvärdera bosättningslagen	9

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillsätta en utredning av etableringsprogrammet utifrån beskrivningen i motionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillsätta en utredning som utvärderar bosättningslagen utifrån inriktningen som beskrivs i motionen och tillkännager detta för regeringen.

1 Inledning

Ett solidariskt, välkomnande och värdigt flyktingmottagande är ett nationellt åtagande. Det är något vi som land bestämt att vi ska göra och som vi tar oss an tillsammans i Sverige. Vänsterpartiet vill att staten ska ha det övergripande ansvaret för mottagandet av skyddsbehövande i Sverige. Även om det är kommunerna som i praktiken genomför en stor del av de insatser som krävs för ett bra mottagande och en fungerande etablering i samhället, har staten det övergripande ansvaret för att det fungerar. Staten måste därmed säkerställa att kommunerna har rätt förutsättningar för att kunna genomföra sina uppdrag, både ekonomiskt och praktiskt. Mottagandet ska därför ha en tydlig nationell styrning och tillräcklig statlig finansiering.

En stor del av de brister i mottagandet som kommunerna påtalat de senaste åren är kopplade till svagheter i etableringsprogrammet och lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) samt hur de samverkar med varandra. Några av dessa brister adresseras i denna motion.

En del av den kritik som framförts mot mottagandet av nyanlända från vissa kommuner bottnar dock i andra förhållanden. Högerstyrda kommuner har kommit att skylla alla sina problem på de som nyligen bosatt sig där. På så vis gör de nyanlända till syndabockar för kommunernas egna misslyckanden, samtidigt som de spår på rasism och motsättningar i samhället. Såväl socialdemokratiskt ledda som borgerligt styrda regeringar har monterat ned välfärden till förmån för skattesänkning och subventioner för de som har allra mest. Det har skapat den ojämlikhet och segregation som präglar Sverige i dag. Bristen på bostäder till rimliga kostnader och en underdimensionerad välfärd är de verkliga orsakerna bakom utmaningarna kring etablering och inkludering av nyanlända. Men det vill varken regeringen eller högerstyrda kommuner se.

2 En arbetsmarknad för alla

Arbete är en viktig del i att komma in i samhället, men inte vilket arbete som helst och aldrig till varje pris. Skäliga löner, goda arbetsvillkor och fungerande kollektivavtal måste vara centrala förutsättningar för alla jobbskapande insatser.

Bilden av nyanländas etablering på arbetsmarknaden är ofta överdrivet pessimistisk, vilket delvis beror på orimliga förväntningar och en bristande förståelse för utmaningarna med att komma in i ett nytt samhälle efter att ha flytt sitt hemland. Men det beror också på att det finns en politisk agenda bakom att överdriva problemen och utmaningarna. Vid jämförelser med andra länder klarar sig Sverige bra. Till exempel kommer

flyktingkvinnor snabbare in på arbetsmarknaden i Sverige än i jämförbara länder, enligt en studie från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). OECD:s siffror visar att sysselsättningen bland utrikes födda kvinnor 2018 dessutom var högre i Sverige än i exempelvis Finland, Danmark, Nederländerna och Tyskland.

Avgörande för nyanländas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden är, utöver att motverka diskrimineringen, att det finns jobb att söka samt att de som är nya i landet får goda förutsättningar att komplettera sina tidigare kunskaper och erfarenheter med de kunskaper som krävs på den svenska arbetsmarknaden. Den handlar om individuellt anpassade insatser i form av validering, kompetensutveckling och språkstudier. Vänsterpartiet föreslår i andra motioner en rad åtgärder för att se till att asylsökande ska kunna komma i arbete så snabbt som möjligt utan att förstärka ojämlikheten på arbetsmarknaden. Den dramatiska nedskärningen av Arbetsförmedlingens resurser och den fortsatt oklara framtiden för myndigheten skapar ökad osäkerhet kring förutsättningarna för nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

3 Etableringsprogrammet

Den 1 januari 2018 trädde lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringslagen) i kraft. Därmed började ett nytt regelverk gälla för etableringsuppdraget, med syfte att göra Arbetsförmedlingens arbete mer effektivt och öka harmoniseringen mellan regelverken för nyanlända och andra arbetssökande. Lagändringen innebär bl.a. att etableringsuppdraget styrs mindre genom lag och mer genom förordning, att ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program (etableringsprogrammet) införs, att etableringsplaner ersätts av individuella handlingsplaner och att Försäkringskassan tar över hela hanteringen av etableringsersättningen. Dessutom gäller numera samma sanktionsregler för nyanlända som för övriga arbetssökande och en utbildningsplikt för nyanlända införs.

Nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 65 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 §, 12 kap. 18 §, eller 21 eller 22 kap. utlänningslagen omfattas av etableringslagen. Även personer med anknytning till ovan nämnda personer som ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun omfattas av etableringslagen.

Den som omfattas av etableringslagen och som är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen får anvisas till etableringsprogrammet. Bland de insatser som ingår i etableringsprogrammet finns språkutbildning (sfi), samhällsorientering, arbetsmarknadsutbildning, arbetsträning, praktik, stöd och matchning, yrkesintroduktionsanställning och validering av kompetens och kunskap. Flera typer av subventionerade anställningar kan ingå i etableringsprogrammet, bland annat introduktionsjobb, nystartsjobb, extratjänster och moderna beredskapsjobb. Snabbspår är ytterligare en insats inom programmet som syftar till att skapa snabbare vägar in på arbetsmarknaden för nyanlända med relevant utbildning eller yrkeserfarenhet inom ett bristyrke. Snabbspåret består av tre steg: kartläggning av personens tidigare kompetens, bedömning av personens förmåga och komplettering av kunskaper genom utbildning och praktik.

En person som deltar i etableringsprogrammet får etableringsersättning med ett bestämt belopp per dag för högst fem dagar i veckan. Den som deltar i etablerings-

programmet på heltid får 308 kronor per dag fem dagar i veckan, men vid kartläggning och upprättande av en individuell handlingsplan innan programmet börjar är ersättningen 231 kronor per dag. Beloppet per dag minskas vid arbete eller annan ersättning från Försäkringskassan. Den som deltar i etableringsprogrammet och har barn som den bor tillsammans med kan även få etableringstillägg för högst tre barn om vissa villkor är uppfyllda. Etableringstillägget är 800 kronor i månaden för barn som är under 11 år och 1 500 kronor för barn som har fyllt 11 men inte 20 år. Den som deltar i etableringsprogrammet och bor ensam i egen bostad kan också få bostadsersättning. Om en person som är inskriven i etableringsprogrammet inte deltar i de beslutade aktiviteterna kan hen bli varnad och sedan få sin etableringsersättning indragen.

De nyanlända som inte har gått i skolan alls, bara har gått grundskolan eller inte har studerat motsvarande en svensk gymnasieutbildning kan omfattas av utbildningsplikt. Den som omfattas av utbildningsplikt ska ansöka om studier på komvux eller till allmän kurs på en folkhögskola.

En nyanländ kan delta i etableringsprogrammet i sammanlagt 24 månader under en period på 36 månader, räknat från den tidpunkt då hen fått sitt personnummer. Den som inte har fått ett arbete efter tiden i etableringsprogrammet hänvisas vanligtvis till andra arbetsmarknadspolitiska program, exempelvis jobb- och utvecklingsgarantin eller jobbgarantin för ungdomar.

3.1 Brister och svagheter i etableringsprogrammet

Etableringsprogrammet har utvärderats vid flera tillfällen och av olika aktörer. I rapporten Aktiviteter för flykting- och anhöriginvandrare inom etableringsprogrammet, skriven av Pernilla Andersson Joona på uppdrag av Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), konstateras att en stor del av de nyanlända framför allt deltar i insatser av förberedande karaktär under programtiden. En relativt sett liten andel deltar i arbetsmarknadsrelaterade insatser såsom arbetsmarknadsutbildningar och subventionerade anställningar. Vidare framkommer att det finns stora skillnader mellan män och kvinnor, medan skillnader som går att härleda till utbildningsbakgrund är små. Kvinnor deltar i förberedande insatser under längre tid medan män i högre utsträckning tar del av arbetsmarknadsrelaterade insatser. Kvinnor gör också i högre utsträckning uppehåll i programmet p.g.a. föräldraledighet. Rapporten visar också att deltagandet i mer arbetsmarknadsnära aktiviteter ökar med tiden, framför allt mellan det första och andra året.

I rapporten analyseras också sambandet mellan deltagande i olika aktiviteter och sannolikheten att vara sysselsatt. Resultatet är ganska väntat, utifrån tidigare forskning. Subventionerade anställningar och deltagande i vuxenutbildning är positivt korrelerade med sysselsättningsgrad. Även deltagande i arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildning ökar chanserna att komma in på arbetsmarknaden. Deltagande i hälsofrämjande och sociala aktiviteter är negativt korrelerade med sysselsättning. Detta resultat kan förklaras med att personer som deltagit i dessa aktiviteter redan stod längre ifrån arbetsmarknaden än andra. Sambanden tycks se ut på liknande sätt för män och kvinnor och för deltagare med olika utbildningsnivå.

Efter tiden i etableringsprogrammet går många vidare till jobb- och utvecklingsgarantin (JOB) och kan inom ramen för detta program fortsätta att delta i olika typer av aktiviteter. Men många som deltar i JOB har inte kvalificerat sig för arbetslöshetsersättning och många erhåller då aktivitetsstöd på garantinivå som ofta behöver kompletteras

med försörjningsstöd. Eftersom kommunerna, som beslutar om försörjningsstöd, har möjlighet att ställa krav på motprestation från dem som erhåller försörjningsstöd har det i vissa fall lett till att de som mottar försörjningsstöd deltar i kommunala arbetsmarknadsinsatser. Hur väl dessa fungerar är därför en viktig fråga att utreda närmare, enligt Andersson Joonas.

I en studie genomförd av Arbetsförmedlingen 2019 analyseras mötet mellan arbetsförmedlare och arbetssökande. Av studien framkommer att arbetsförmedlarna ofta upplever att det är svårt att hitta aktiviteter som motsvarar de arbetssökandes behov. Samtidigt ska arbetsförmedlaren inom ramen för sitt uppdrag se till att individer deltar i aktiviteter på heltid för att de ska kvalificera sig för ersättning. Undersökningen visar också att utrikes födda kvinnor i högre grad anvisas till insatser med syfte att uppfylla aktivitetskraven, snarare än med syfte att insatsen ska leda till jobb. Samtidigt matchas män i större utsträckning mot lediga arbeten eller hänvisas till arbetsmarknadsnära insatser. En möjlig förklaring som förs fram i rapporten är att stereotypa uppfattningar kring utrikes födda män och kvinnor kan påverka vilka insatser män respektive kvinnor deltar i.

I en annan studie från Arbetsförmedlingen från 2018 dras också slutsatsen att kvinnor i lägre utsträckning får ta del av arbetsnära insatser, som arbetsmarknadsutbildningar, arbetspraktik, instegsjobb och nystartsjobb. En möjlig förklaring som diskuteras i studien är att män träffar en arbetsförmedlare i högre utsträckning än kvinnor och att de också träffar arbetsförmedlaren tidigare i arbetslöshetsperioden. Här diskuteras också hypotesen att arbetsförmedlare har olika föreställningar om kvinnor och män i den arbetsmarknadspolitiska bedömningen som en möjlig förklaring till skillnaderna.

Statskontoret har utvärderat konsekvenserna av den nya etableringslagen från 2018. Statskontoret bedömer att Arbetsförmedlingen i stora delar har genomfört regelverket väl, men att effekterna för arbetsförmedlarnas arbete och de nyanländas deltagande i utbildning varit små.

Regelverket har inte haft någon större effekt på Arbetsförmedlingens möjligheter att arbeta mer effektivt och erbjuda individanpassade insatser. Statskontoret bedömer att de önskade effekterna kan uppnås på sikt.

Inom etableringsprogrammet förväntas de nyanlända ta ett större ansvar än tidigare för att själva driva sin etableringsprocess framåt. Statskontoret ser en risk för att det kan vara svårt för dem att ta det ansvaret om de exempelvis inte förstår informationen om vad som gäller. Ett ökat fokus på arbetsförmedling kan även få till följd att målet om etablering i samhällslivet kommer i skymundan.

Utbildningsplikten har haft liten effekt på nyanländas deltagande i utbildning, något Statskontoret förklarar med att Arbetsförmedlingen är beroende av att kommunerna kan anpassa sitt utbildningsutbud till personer med kort utbildning och begränsade kunskaper i svenska. En sådan anpassning tar tid och försvåras av bl.a. lärarbrist. En annan tänkbar förklaring är att det har tagit tid för Arbetsförmedlingen att avgöra hur utbildningsplikten ska tillämpas. Arbetsförmedlingen har gradvis förtydligat att alla typer av arbeten går före utbildning. Statskontoret bedömer att denna tolkning kan leda till att utbildningsplikten inte blir någon tydlig utbildningssatsning.

Slutligen konstaterar Statskontoret att regeringen behöver förtydliga syftet med utbildningsplikten om den ska bli ett verktyg för att stärka de nyanländas långsiktiga etablering. Det behöver också bli tydligare hur Arbetsförmedlingen ska stödja de nyanlända i etableringsprocessen.

En annan faktor som påverkar etableringen och inkluderingen i samhället är migrationspolitiken och de förutsättningar som ges av asyllagstiftningen. Den nuvarande ordningen med tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel infördes genom lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (begränsningslagen) som föreslås göras permanent i Migrationskommitténs betänkande. Denna ordning försämrar möjligheterna att etablera sig i samhället och på arbetsmarknaden för samtliga, enligt rapporter från bl.a. Röda Korset och Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen menar också att kvinnors arbetsmarknadsdeltagande påverkas mer än mäns, till följd av tillfälliga uppehållstillstånd.

I den nuvarande ordningen, och den som föreslås av Migrationskommittén, krävs att man uppfyller vissa krav för att få permanent uppehållstillstånd. Ett av dessa krav är försörjning genom arbete. Försörjning på viss nivå krävs även för att kunna återförenas med sin familj. Det innebär att människor tar första bästa jobb för att kunna få tryggheten som ett permanent uppehållstillstånd och möjligheten att återse sin familj innebär, i stället för att exempelvis vidareutbilda sig eller validera sina tidigare kunskaper. Det leder till en sämre matchning på arbetsmarknaden och att människor tar arbeten de är överkvalificerade för och samtidigt tränger undan annan mindre kvalificerad arbetskraft från arbetsmarknaden. Denna politik riskerar också att förstärka den etniska skiktningen på arbetsmarknaden.

2013 inleddes utvecklingsprogrammet JiM (Jämställdhetsintegrering i myndigheter) av Nationella sekretariatet för genusforskning, på uppdrag av regeringen. I januari 2018 tog Jämställdhetsmyndigheten över arbetet. Programmet syftar till att jämställdhetsintegrera arbetet i de 58 deltagande myndigheterna. Satsningen avslutades 2018, med ambitionen att myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering skulle fortsätta som en del av den ordinarie verksamheten med stöd av Jämställdhetsmyndigheten. En av de myndigheter som deltog i programmet var Arbetsförmedlingen. Myndighetens analyser visar att kvinnor tar del av etableringsuppdraget i lägre utsträckning än män.

Enligt den nya etableringslagen omfattas inte de som har uppehållstillstånd p.g.a. anknytning till svenska medborgare eller till personer som kommunplacerades för sex år sedan eller tidigare av etableringsprogrammet. Denna begränsning baseras på antaganden om att personer som invandrar p.g.a. anknytning till en person som varit här länge nog får det stöd den behöver från anknytningspersonen. Det är ett problematiskt antagande som inte tar hänsyn till att det stödet kan variera. Det riskerar också att stärka en eventuell beroendesituation mellan den nyanlände och anknytningspersonen. Det är vanligtvis kvinnor som invandrar p.g.a. anknytning till män. Att neka dessa kvinnor en individuell rätt till etableringsinsatser innebär sämre förutsättningar för en mer jämställd etablering på arbetsmarknaden. Vänsterpartiet anser att regelverket för etableringsinsatser bör omfatta alla som invandrar p.g.a. anknytning.

3.2 Utred etableringsprogrammet

Av de utredningar och granskningar som genomförts framgår dels att Arbetsförmedlingen behöver förbättra jämställdheten i sin verksamhet, dels att etableringsprogrammet bör pågå längre än under två år. De aktiviteter som i högre grad leder till arbete påbörjas normalt i slutet av etableringstiden, och i många fall når deltagarna inte dit under två år. De fastnar i stället i förberedande aktiviteter. Även om andra program tar vid när etableringstiden tar slut finns inte alltid samma aktiviteter att tillgå i dessa program. Den korta

etableringstiden begränsar också möjligheterna att utforma mer långsiktiga etableringsplaner och riskerar att lägga över ett större ansvar, alltför tidigt, på kommunerna.

Vänsterpartiet anser att etableringsprogrammet bör utredas utifrån den kritik som framkommit. Tidsperioden för hur länge man kan delta i programmet bör utvärderas, utifrån ambitionen att man bör kunna delta tills man kommer i arbete. Den tvååriga etableringstiden hänger också samman med den period som kommunen får ersättning för de nyanlända de tar emot. Regleringen kring dessa ersättningar bör också utredas med stöd från Statskontorets uppdrag att kartlägga kommunernas mottagandeverksamhet. Den bristande jämställdhet som karaktäriserar etableringsprogrammet måste åtgärdas.

Regeringen ska tillsätta en utredning av etableringsprogrammet utifrån beskrivningen ovan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Bosättningslagen

Den 1 mars 2016 trädde lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) i kraft. Lagen innebär att nyanlända anvisas till kommuner enligt en tvingande fördelning och syftade till att motverka en ojämn fördelning av nyanlända mellan kommunerna. Vänsterpartiet stod bakom lagen när den infördes men lyfte även en del kritik mot brister i lagens utformning, bland annat avsaknaden av sanktioner för de kommuner som inte följer lagen. Tyvärr har det visat sig att vi hade fog för vår kritik. Därför behövs nu en översyn av lagen.

Ett annat problem med lagen är otydligheten kring hur långt kommunens ansvar sträcker sig i tid. Det har lett till att vissa kommuner endast ordnat boende under en tvåårsperiod, utifrån den s.k. etableringstiden – då kommunen får särskilt statligt stöd för mottagande av nyanlända – med hemlöshet som följd.

I Solna tvingades nyanlända tälta i mitten av november 2018 till följd av kommunens agerande. Efter att Lidingö fattat liknande beslut överklagades det till kammarrätten som gav kommunen rätt. Domstolen motiverade beslutet med att det av lagen inte framgår vad som menas med att ta emot en nyanländ för bosättning. Kammarrätten menade vidare att det inte heller framgår i vilken utsträckning anvisade kommuner är skyldiga att tillhandahålla bostäder till nyanlända eller hur bosättningen ska ordnas. Domen överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen som inte gav något prövningstillstånd.

Det är framför allt välmående och borgerligt styrda kommuner som Lidingö, Solna, Nacka, Ekerö och Vellinge som tolkat lagen på detta sätt och/eller vägrat ta emot de nyanlända som anvisats dit.

Utöver att landets kommuner skulle ta ett gemensamt ansvar för mottagandet av nyanlända syftade lagen också till att ”förbättra etableringen av nyanlända på arbetsmarknaden och samhällslivet”. Det är svårt att se hur en osäker bostadssituation eller i värsta fall hemlöshet ska bidra till att uppfylla dessa syften.

De kommuner som endast erbjuder boende under två år har framför allt hänvisat till att det skulle strida mot likabehandlingsprincipen att ge nyanlända familjer förtur till bostäder. De menar att nyanlända inte ska särbehandlas och att samma skyldigheter och rättigheter ska omfatta nyanlända som övriga.

Likabehandlingsprincipen innebär att lika fall ska behandlas lika. De nyanlända i fråga har tilldelats bostäder med stöd av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Någon motsvarande lagstiftning finns inte för andra grupper. Vänsterpartiet menar att en jämförelse mellan den situation de nyanlända befinner sig i och andra grupper som är i behov av boende därför inte låter sig göras i en rättslig mening.

Enligt socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov rätt till försörjningsstöd. Denna rätt omfattar alla, även människor som nyligen kommit till landet. Beslutet att avsluta hyreskontrakten för de nyanlända innebär därmed att socialtjänsten i dessa kommuner tar över ansvaret för gruppens behov.

En problematik som hänger nära samman med missbruket av bosättningslagens brister är det fenomen som kommit att kallas social dumpning, som innebär att kommuner aktivt medverkar till att individer bosätter sig i en annan kommun. Fenomenet har uppmärksammats i media och av kommuner och kan innebära att kommuner eller andra aktörer bidrar till eller uppmanar personer i stort behov av samhällsservice att flytta till en annan kommun. Ofta sker det utan att den mottagande kommunen informerats. I dagsläget finns dock ingen uppgift om hur vanligt förekommande detta är och vad som är de bakomliggande orsakerna till det. Regeringen gav nyligen Statskontoret i uppdrag att definiera och kartlägga förekomsten av social dumpning. Statskontoret ska också lämna förslag på åtgärder för att motverka problematiken för kommuner och de personer som drabbats.

I proposition 2015/16:54 Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända, som föregick bosättningslagen, skrev regeringen:

Den föreslagna lagen kommer att slå fast att flyktingmottagandet är ett gemensamt ansvar för landets kommuner och regeringens bedömning är att kommunerna kommer att vara med och ta detta ansvar även om det inte finns sanktioner kopplade till den föreslagna lagen. Regeringen anser således att det inte finns anledning att anta att kommunerna inte kommer att fullgöra sin skyldighet enligt den lag som föreslås. Det kan enligt regeringens bedömning inte heller anses nödvändigt att med hänsyn till syftet med lagen i nuläget föreslå sanktioner. Regeringen utesluter emellertid inte att en sanktionsmöjlighet kan övervägas efter en uppföljning av lagens tillämpning. Regeringen vill betona att för det fall det visar sig att den föreslagna lagen inte får avsedd effekt bör sanktioner övervägas.

Det får nu anses stå klart att regeringen felbedömde kommunernas vilja att vara med och ta detta ansvar och att det därför är dags att överväga sanktioner.

En annan brist med bosättningslagen som påtalats av vissa kommuner är att de som bott i eget boende (EBO) under tiden som asylsökande inte omfattas av lagen. Det leder till att de inte inkluderas när antalet som ska anvisas till varje kommun bestäms, med följderna att antalet nyanlända fördelas ojämnt. Dessutom går de nyanlända som bott i eget boende miste om möjligheten att anvisas till en kommun och möjligen ett mer fördelaktigt boende.

Samtidigt som vissa kommuner bryter mot lagen och inte tar emot de nyanlända som anvisas dem eller gör allt för att minimera sitt ansvar har flera kommuner, bl.a. Krokoms kommun, önskat få fler nyanlända anvisade till sig. Enligt en undersökning från TV4 vill var sjätte kommun ta emot fler nyanlända än de fått tilldelat sig. Dessa kommuner pekar därmed på en annan brist i lagen, nämligen att de som vill ta emot fler nyanlända inte får det. Vänsterpartiet anser därför att lagen bör göras mer flexibel så att de kommuner som önskar kan få ta emot ett större antal nyanlända och de som redan tagit ett stort ansvar

kan avlastas. Om staten ger tillräckliga resurser och goda förutsättningar för kommunerna ökar också sannolikheten att fler kommuner kommer vilja ta ett större ansvar.

4.1 Utvärdera bosättningslagen

Det är nu över fyra år sedan bosättningslagen trädde i kraft. Lagen har ett gott syfte och behövs för ett fungerande mottagande av nyanlända. De brister som beskrivs ovan försvårar dock möjligheterna att leva upp till dessa syften. Därför anser Vänsterpartiet att lagen nu bör utvärderas.

Utvärderingen bör dels se över möjligheterna att ta emot fler nyanlända för de kommuner som önskar och införandet av sanktioner mot de kommuner som inte följer lagen. Utvärderingen bör också undersöka hur lagen bättre kan ta hänsyn till och inkludera de som bor i EBO vid fördelning av nyanlända till kommuner. Utvärderingen bör även förtydliga att det kommunala ansvaret inte tar slut efter två års tid samt se över ersättningsnivåerna och stödet till kommunerna. Slutsatserna från Statskontorets två uppdrag att definiera och kartlägga förekomsten av social dumpning samt att kartlägga kommunernas mottagandeverksamhet bör inkluderas i utvärderingen. Slutligen bör den samverka med den utredning av etableringsuppdraget som föreslås ovan, inte minst avseende hur tiden för kommunernas ansvar bör regleras och hur stödet och ersättningen till kommunerna bör utformas samt vilka tidsgränser som bör gälla för dem.

Regeringen ska tillsätta en utredning som utvärderar bosättningslagen utifrån inriktningen som beskrivs ovan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Christina Høj Larsen (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Linda Westerlund Snecker (V)

Jon Thorbjörnson (V)

Jessica Wetterling (V)